

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om tilskud til produktions-, beskæftigelses- og miljøfremmende foranstaltninger i det private skovbrug.

(Lovforslag nr. L 66. Fremsat 7/11 80. Første behandling 26/11 80. Betænkning 14/1 81).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslagets tekst vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om kommunale valg.

(Lovforslag nr. L 100. Fremsat 11/12 80. Første behandling 15/1 81. Betænkning 26/2 81).

469 Ft

Der var stillet 12 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

*Forhandling***Knud Lind (FP):**

Som ordfører for fremskridtspartiet kan jeg indstille lovforslaget til vedtagelse, dog med de af mindretallet under nr. 1 samt nr. 3-12 stillede ændringsforslag.

Det glæder os, at både venstre og konservative ligeledes har den indstilling, at man ikke finder det rimeligt at gennemføre, at udlændinge efter 3 års ophold i Danmark skal have valgret, idet mange af disse udlændinge både sprogligt og kulturelt står os meget fjernt.

Vi mener i øvrigt, at de 100.000 kr., der er sat af til informationsvirksomhed ved valget, er for lidt set i relation til de 50-60 forskellige nationaliteter, der bliver berørt. Adskillige udlændinge ønsker f. eks. slet ikke dansk indfødsret, af forskellige årsager. Regeringen ønsker alligevel at give dem valgret. Fremskridtspartiet mener ikke, at fremmede skal råde i danske anliggender.

Fremskridtspartiet ønsker heller ikke at hæve stillerantallet. Det vil gå ud over de små partier. Det vil også gå ud over det nære demokrati. Det er i øvrigt typisk, at det er de større, veletablerede partier, der går ind for denne mulige nye spærreregulering.

Fremskridtspartiet har sammen med andre partier stillet ændringsforslag om at indføre mulighed for sideordnet opstilling ved kommune- og amtsrådsvalg. Fremskridtspartiet fremsatte et lovforslag om sideordnet opstilling den 24. marts 1977. Ændringsforslagene til lovforslag nr. L 100 er direkte afledt af fremskridtspartiets tidligere fremsatte lovforslag om samme emne.

I den forbindelse glæder det os dobbelt meget, at det radikale venstre har foretaget en kovending til det mere fornuftige. Den 27. april 1977 ved førstebehandlingen af fremskridtspartiets lovforslag om sideordnet op-

[Knud Lind]

stilling ved kommunevalget sagde hr. Bernhard Baunsgaard, jfr. sp. 3010:

»Jeg vil næsten sige, at hvis man følger dette forslag fra fremskridtspartiet, vil man overlade det til tilfældigheder, hvem der kommer til at sidde i kommunalbestyrelsen.«

Det glæder mig, at det radikale venstre nu er blevet klar over, at hr. Bernhard Baunsgaard tog fejl på daværende tidspunkt. Vi ved, at foreningsdemokratiet i flere år har været på retur; færre og færre ønsker indflydelse ved at være medlem af et politisk parti. Hvis man ikke stemmer ja til ændringsforslaget om sideordnet opstilling, vil man efter det næste kommune- og amtsrådsvalg kunne sige: aldrig har så få bestemt om, hvem så mange skulle stemme på.

Bundgaard Nielsen (V):

Venstre og konservative har stillet et ændringsforslag, der fastholder den gældende lovs § 1, stk. 1, således at indvandrere ikke får stemmeret efter 3 års fast bopæl i Danmark.

Venstre har ikke kunnet få opbakning for sine ønsker om et gensidighedsprincip. Under førstebehandlingen sagde jeg, at vi ønsker en tilsvarende stemmeret for danskere i udlandet eller i det mindste en rimelig udsigt til at kunne få den. Grundlaget herfor kunne f. eks. være en EF-resolution om emnet. Det vil ikke mindst have betydning for danskere i Sydslesvig, hvor vi nu kommer til at opleve, at tyskerne kan styrke deres position i kommunerne og amterne nord for grænsen, mens danskerne syd for grænsen ikke opnår tilsvarende muligheder.

Jeg vil gerne stille et spørgsmål til ministeren: vil medlemmer af udenlandske ambassader i Danmark også kunne opnå stemmeret?

De ændringsforslag, der er stillet af en række andre partier, vil vi ikke kunne stemme for; tværtimod, vil vi stemme imod.

Med hensyn til forslaget om sideordnet opstilling vil jeg tilslutte mig valgudvalgets opfattelse af, at listestemmerne kan opfattes som stemmer på listen som sådan, og at der derved også vises en tillid til den rækkefølge, som organisationen har opstillet kandidaterne i. Ved sideordnet opstilling får listestemmerne ikke indflydelse på valget af de enkelte kandidater.

I promille-reglen har vi erklæret os positive over for ud fra betragtningen om, at det er rimeligt med en sammenhæng mellem antallet af vælgere og antallet af stillere. I promille synes at være et ret tilfældigt tal, men vi accepterer dette fremfor de ændringsforslag, som er stillet af en række partier, og som vi stemmer imod.

(Kort bemærkning).

Tang Sørensen (FP):

Det er hr. Bundgaard Niensens bemærkninger, der kalder mig på talerstolen. Nu kommer hr. Bundgaard Nielsen jo fra Danmarks liberale parti. Det er mig stadig væk en gåde, at Danmarks liberale parti ikke er så liberalistisk i sin indstilling, at man vil give de partier, der ønsker sideordnet opstilling, lov til det. Hvis Danmarks liberale parti ikke ønsker at have sideordnet opstilling, så kan det jo lade være med det, men vi er altså nogle stykker, der ønsker sideordnet opstilling i nogle vælgerforeninger. Så giv da os lov til det!

(Kort bemærkning).

Bundgaard Nielsen (V):

Det er ikke blot et spørgsmål om at tilgode partierne i dette spil – vi vil gerne være med til at indrømme partierne nogle rettigheder i opstillingsmæssig henseende – men det er også et spørgsmål om vælgerrettigheder og vælgermuligheder. Når vælgere af forskellige grunde ikke ønsker at sætte deres kryds ved en bestemt person, har de efter gældende lov den mulighed, at de kan sætte kryds ved listen. Derved viser de tillid til den liste, der er opstillet af organisationen, og dermed mener de at de er nogenlunde på ret køl.

(Kort bemærkning).

Tang Sørensen (FP):

Hr. Bundgaard Nielsen svarede ikke på mit direkte spørgsmål. Det, hr. Bundgaard Nielsen står og giver udtryk for her, er en centralistisk holdning ud over alle grænser. Jeg synes, Danmarks liberale parti skulle være så liberalt i sin indstilling, at man gav de partier lov til det, der ønsker en sideordnet opstilling, og gav de vælgerforeninger lov til det, der ønsker en sideordnet opstilling. Det kan man ikke bortforklare med nok så man-

[Tang Sørensen]

ge forklaringer om, at man tager hensyn til vælgere, og hvad ved jeg. Tag nu og vis den liberalistiske indstilling, som I går rundt og prædiker om!

Flemming Jensen (KF):

Udvalgsarbejdet med dette forslag har taget ganske lang tid. Jeg vil gerne sige, at det er ikke nogen kritik. Desværre må man konstatere, at tiden ikke har medført, at ministeren har været særlig imødekomende på det punkt, der havde væsentlig betydning for os. Det er gået, som vi måtte frygte ved første behandling, at det ønske om et meget bredt flertal, som ministeren ved flere lejligheder har udtrykt, ikke fik lov til at slå igennem ved denne lejlighed. For ikke at blive misforstået af senere talere vil jeg understrege, at med et »bredt flertal« er det min opfattelse at ministeren i hvert fald tidligere har ment et flertal, som også omfattede det konservative folkeparti og venstre. Vi har vel i virkeligheden fået to modsatrettede flertal, som ministeren så desværre kan bugsere sig igennem med.

Der er stillet en række ændringsforslag, vi ikke kan støtte. Jeg skal om et af dem gøre et par bemærkninger. Det er ændringsforslaget vedrørende stillerantallet.

For det første skal man erindre, at der er tale om en frivillig ordning. Det er en ordning, man har peget på fra nogle af de steder, hvor de mange lister har floreret. Vi taler i virkeligheden kun om, at 26 kommuner kan forhøje stillertallet, hvis de ønsker det. For nogle af dem drejer det sig i virkeligheden kun om meget få navne, så det kan efter vor opfattelse ikke vanskeliggøre opstillingsarbejdet i disse kommuner. Jeg skal også erindre om, at i Københavns kommune opstillede ikke mindre end 26 lister ved sidste kommunevalg. Kun 11 af dem blev repræsenteret. Selv om det ikke er en afgørende sag for det konservative folkeparti, må jeg sige, at vi finder, at forslaget, som det er stillet fra ministerens side, er en praktisk foranstaltning. Det skulle vel være muligt for en gruppe mennesker, der vil have repræsentation f. eks. i borgerrepræsentationen, at skaffe 433 underskrifter i hele Københavns kommune.

Jeg har nævnt, at vi stemmer imod de fleste ændringsforslag, men jeg vil nødig be-

skyldes for at være negativ. Jeg er faktisk meget positiv. Vi kan støtte ændringsforslag nr. 1, der er nemt og overskueligt, idet det blot siger, at lovforslagets nr. 2 udgår. Der er efter vor opfattelse intet sket under udvalgsarbejdet, der har gjort det rimeligt at give indvanderne valgret efter 3 års ophold her i landet. Vore argumenter om de sproglige og kulturelle problemer er langt snarere blevet styrket.

Ministerens gentagne i svaret på spørgsmål 1, at det må være en teoretisk mulighed, at der indvælges personer, der ikke behersker det danske sprog i en sådan grad, at tolkebistand vil være unødvendig. Jeg vil gerne henvise f. eks. til et indlæg i Aktuelt den 27. februar i år, hvor en chauffør ved HT, Safdar Malik, der selv er indvandrer, skriver, at han gerne vil pege på, at $\frac{1}{4}$ af indvandrerbefolkningen hverken kan læse eller skrive dansk. Han fortsætter: »Man må regne med, at syd-lændinge ikke har det samme system, som vi har.«

Ministerens har selvfølgelig ikke kunnet se bort fra, at der rent faktisk kunne komme ikke-dansktalende ind i rådene, og derfor peger han i svaret til spørgsmål 34 på, at man kan tilkalde tolkebistand. Jeg citerer:

»Det er det pågældende udvalg selv, der afgør, om ikke-udvalgsmedlemmer skal have adgang til at overvære møderne.«

Senere hedder det:

»... kan udvalgene tilkalde andre personer, når det er ønskeligt af hensyn til en sags oplysning.«

Det er en mærkværdig situation, at man kan risikere at skulle have tolke til at oplyse en sag i en dansk kommunalbestyrelse. Men herudover kommer der jo andre problemer, man ikke kan se bort fra, f. eks. tolkningen eller forståelsen af de mange kilo papir, man bebyrder en kommunalbestyrelse med.

I betænkning nr. 903 fra 1980 skriver man bl. a. om nogle af de forudsætninger, man kan opstille for at udvide valgretten som foreslået. For det første kan man forlange kendskab til og i nogen grad beherskelse af det danske sprog, for det andet kendskab til og i nogen grad forståelse for danske samfundsforhold og for det tredje personlig interesse i ikke blot dagsaktuelle politiske forhold i opholdskommunen. Selv med usikkerhed over for, hvad »i nogen grad« betyder,

[Flemming Jensen]

tvivler vi på, at disse beskedne krav er overholdt.

Det konservative folkeparti må indtrængende anbefale, at man stemmer for det ændringsforslag, jeg just nævnte.

Birthe Nielsen (SF):

Socialistisk folkeparti kan ikke stemme for det ændringsforslag, der er stillet af de konservative og af venstre, bl. a. fordi vi mener, det er urimeligt, at udlændinge, der har opholdt sig i Danmark i 3 år, ikke skulle have stemmeret, sådan som det ligger i lovforslaget.

Derimod mener vi nok, at det beløb, der er sat af til information for udlændinge, er for lille. Vi håber, vi kan få overbevist ministeren om, at hvis man virkelig skal foretage et fornuftigt oplysningsarbejde omkring kommunalvalget, så udlændinge kan stemme, så må der også sættes flere penge af til dette formål. Informationen kan ikke gennemføres for det beløb, som foreløbig er sat af til dette.

Vi kan ikke stemme for ændringsforslag nr. 4-10 og nr. 12 om, at der skal være sideordnet opstilling, bl. a. fordi vi synes, at den opstillingsform, man i øjeblikket har, er udmærket.

Derimod synes vi ikke, det kan være meningen, at man mister sin stemmeret, når man flytter fra en kommune, før man har erhvervet stemmeret i den tilflyttede kommune. Derfor har vi været medforslagsstillere til ændringsforslag nr. 2. Det må være en almindelig demokratisk ret, at man ikke på noget tidspunkt mister sin stemmeret.

Vi synes også, det er forkert, at man med kravet om så mange stillere, som der foreslås i lovforslaget, gør det mere bureaukratisk og mere besværligt for de mindre partier. Man henviser til, at der i Københavns kommune er opstillet 26 lister. Ja, det er demokratiets vilkår. Det er sket ud fra de demokratiske regler, som vi hidtil har arbejdet med i Danmark. Derfor har vi stillet ændringsforslag om, at stillerantallet ikke skal være meget højere end det, der gælder i dag.

Jeg håber på en fornuftig udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling, og at ministeren vil være indstillet på, at de beløb, som foreløbig er sat af, bliver hævet, således at vi virkelig får en reel mulighed for,

at indvandrere får reelle oplysninger om kommunevalget i Danmark i dette år.

Dræbye (RV):

Ændringsforslaget fra venstre, konservative og fremskridtspartiet om, at udlændinge ikke skal sikres valgret ved de kommunale valg, udspringer af den debat, der foregik ved første behandling. Jeg skal henvise til mine bemærkninger ved førstebehandlingen. Jeg undrer mig over, at et så elementært nærdemokratisk forhold som det, at man bor i et lokalt samfund, ikke kunne få i det mindste venstre til følgerigtigt at sige, at så bør man også kunne deltage aktivt i de politiske beslutninger, som træffes for det pågældende samfund.

Jeg synes i øvrigt, at argumentationen om, at man sprogligt og kulturelt skal være i overensstemmelse med det danske samfund, ikke harmonerer helt godt med den hidtidige praksis for så vidt angår det sproglige, idet det jo er sådan, at vi uden videre og uden bekymringer – jeg mener med rette – har givet finske statsborgere valgret ved de kommunale valg.

Som det fremgår af ændringsforslagene, vil man for en vis gruppe her i samfundet afskaffe deres valgret. Det drejer sig om dem, der inden for 18 dage før et kommunalt valg flytter fra én kommune til en anden. Man har fastslået i lovforslaget, at de ikke får valgret – hverken i den kommune, de flytter fra, eller i den kommune, de flytter til. Jeg vil gerne rejse det spørgsmål, om dette er i overensstemmelse med grundloven. Grundloven fastslår en ubetinget valgret ved valg til folketinget, men den specificerer ikke nærmere valgretten for så vidt angår valg til de kommunale råd, men fastslår dog, at valgretsaldere til de kommunale råd er den samme som valgretsaldere til folketinget. Jeg mener, at hele grundlovens formulering er af en sådan karakter, at man indirekte må kunne slutte, at valgretten til de kommunale råd er lige så ubetinget og lige så ubegrænset som valgretten til folketinget, og at man ikke på denne måde ved den kommunale valglov kan foretage en administrativ begrænsning af valgretten for dem, der flytter. Derfor vil jeg gerne, inden vi når til tredje behandling, have justitsministerens – det vil vel i praksis sige justitsministeriets lovkontors – vurdering

[Dræbje]

af det grundlovsmedholdelige i at begrænse den kommunale valgret for den gruppe på 10.000 mennesker, som flytter mellem 18 dage og 0 dage før et kommunalt valg.

Et tredje punkt drejer sig om ændringsforslagene fra fremskridtspartiet, det radikale venstre og retsforbundet om sideordnet opstilling. Jeg må indrømme, at vi igen i dag hørte et SF-argument, som undrede mig meget. Det fremgik af SFs ordførertale, at man i SF ikke har sat sig ind i forslaget og forstået, at det, der er tale om, er et tilbud til vælgerforeningerne. Fru Birthe Nielsen sagde her for et øjeblik siden, at SF er imod, at der skal være sideordnet opstilling ved de kommunale valg. Det har vi ikke stillet forslag om. Det, vi har stillet ændringsforslag om, er, at man skal have en mulighed for, hvis foreningerne ønsker at lade deres kandidater fremstå sideordnet, at vælge denne fremgangsmåde fremfor en listeaftstemning.

Det må også undre, at venstre, der jo ellers hyppigt gør sig til ridder af nærdemokrati og direkte indflydelse, mener, at man ikke skal have så elementær en mulighed som den, der ligger i, at man kan give vælgerne en større indflydelse på, hvilke kandidater der bliver valgt. Jeg skal understrege, at der ikke er tale om, at man påtvinger nogen foreninger denne valgform. Tværtimod afskærer man med lovforslaget foreninger, der ønsker denne valgform, fra at få den. Jeg forstår simpelt hen ikke argumentationen.

Det sidste punkt, jeg skal behandle omkring ændringsforslagene, er forslaget om, at vi skal fastholde de nuværende krav til stillerlisterne. Jeg tror, situationen er den, at det afgørende problem i forbindelse med stillerlisterne er, at man påtvinger en række mindre partier, der traditionelt har opstillet ved de kommunale valg, det merarbejde, det i de større kommuner vil være at få udarbejdet meget store stillerlister, på over 400 stillere. Jeg tror derimod ikke, situationen er den, at det i sig selv vil mindske antallet af opstillede lister. Hvis det var tilfældet, var der måske fra nogens synspunkt – ikke fra mit synspunkt, men fra andres synspunkter – en vis mening i det. I den situation, hvor man stiller op og ønsker at få stillere til en opstilling, vil det erfaringsmæssigt – det ved vi også fra folketingsvalg – være meget let at overbevise en række mennesker om, at i hvert fald retten til at stille op ved et valg skal mange ha-

ve. Den er der masser der bidrager til, også selv om de ikke støtter den pågældende liste. Sådan vil det blive nu. Det bliver ikke så meget et spørgsmål om at finde en lille gruppe vælgere, som anbefaler og støtter den pågældende liste, men det bliver et spørgsmål om at omgå et forsøg på en spærregrænse. Denne omgåelse er jo forholdsvis enkel, i det øjeblik der kun er tale om 400 mennesker. Jeg tror, at det, man opnår, vil være at ændre indholdet af stillerbetegnelsen. Før var det vælgere, som var direkte involveret i den pågældende liste. Det er en lidt kunstig, ikke særlig effektiv spærregrænse, man nu argumenterer for. Jeg synes, forslaget er dårligt. Det er også dårligt gennemtænkt. Vi kan derfor støtte de ændringsforslag, som går ud på at fastholde de nuværende regler.

Mimi Jakobsen (CD):

Jeg synes nok, at de ændringsforslag, vi i dag skal tage stilling til, viser, at det egentlig står lidt sløjt til med minoriteternes muligheder, selv i 1981 i dagens Danmark. Jeg synes egentlig, det er besynderligt, at den tendens pludselig kan dukke op her. På et tidspunkt, hvor man taler så meget som aldrig før om nærdemokrati og græsrodsbevægelser og repræsentativt demokrati og medbestemmelse og medindflydelse, kommer man med ændringsforslag, som udspringer af, at nogle mener, at vel er alle lige, men der er sandelig også nogle, der er mere lige end andre.

Jeg vil gerne starte med at sige, at centrum-demokraterne ikke støtter ændringsforslaget fra venstre og konservative om, at indvandrere ikke skal have valgret og valgbarhed efter 3 års ophold her i landet. Der blæser meget ublide vinde over for vore indvandrere i øjeblikket, og der er ingen tvivl om, at dette ændringsforslag er yderst populært, for de ser jo lidt anderledes ud, og hvem siger, at de forstår alt, hvad der foregår i en kommunalbestyrelse? Nej, det er da helt rigtigt. Hvem siger, at alle andre forstår det? Når man ser på hele baggrunden, synes vi fra CDs side, at der er god brug for en opmuntring til indvandrerne i øjeblikket. Man hører ustandselig om, at det sociale system bliver misbrugt, og at skatteunddragelsesmuligheder bliver misbrugt, specielt af disse grupper, uden at det på nogen måde er dokumenteret. Jeg vil gerne opfordre partierne i

[Mimi Jakobsen]

folketinget til at give indvandrerne denne opmuntring.

Ændringsforslag nr. 2 betragter vi som en selvfølge, idet borgere ikke på noget tidspunkt må miste deres stemmeret. Det vil vi naturligvis støtte.

Det andet anslag mod minoriteterne kommer paradoksalt nok fra socialdemokratiet, hvor man ellers troede at ligheden så nogenlunde var en ideologi stadig væk. Jeg har stadig ikke hørt nogen rimelig argumentation for dette. Jeg giver hr. Dræbye fuldstændig ret i, at for de mindre partier, der ikke har den kraftige organisation alle steder, bliver det helt vilkårligt, hvem man kan gå ud og fange på gaden og få til at skrive under på, at man i hvert fald skal have lov til at opstille. Det giver ikke en sikkerhed for noget som helst, og det er en urimelighed, at de store partier på den måde vil afskære almindelige partier, som er opstillingsberettigede til folketinget og måske er repræsenterede i folketinget, fra at deltage i det kommunale arbejde. Det er en uforskammethed, at man i den grad tilsidesætter almindelige partier, samtidig med at man lefler for græsrodsbevægelse og alt muligt andet.

Vi støtter selvfølgelig ændringsforslagene fra de øvrige partier om, at man fastholder opstillingsreglerne, som de eksisterer i dag.

Hvad angår den sideordnede opstilling, som CD jo også flere gange har foreslået, er der efter min mening ikke fremkommet ét argument under denne debat, som kan forklare mig, hvad der gør de ordførere, der nægter andre partier at lave en sideordnet opstilling, så bange. Der er ingen, der påtvinger venstre at lave en sideordnet opstilling, men kunne vi andre ikke få lov til at tilgode-se vore vælgere? Så kan venstres ordfører jo selv tale om vælgermuligheder for sine egne vælgere. Jeg synes, han skulle holde fingrene væk fra CDs vælgere og lade os selv afgøre, om vi ønsker en sideordnet opstilling eller ej.

Sandheden er jo, at der til kommunevalg er langt større personkendskab til de kandidater, der stiller op, end der er til et folketingsvalg, og derfor vil langt flere mennesker kunne placere deres stemme på en person og ikke på et parti. Men der er ingen, der tvinger nogen til noget, og jeg vil gerne høre bare ét argument for, at man kan være bange for dette her og for at lukke op for de partier, der ønsker det.

Må jeg så sige generelt om dette med minoriteterne, at når jeg synes, det er så alvorligt, er det, fordi vi her ikke har at gøre med noget visvasmedbestemmelse, men der i virkeligheden er tale om et anslag mod det rigtige demokrati, nemlig det, der bygger på, at man med passende mellemrum går hen og afgiver sin stemme ved lovlige valg, hvor man afgør, hvem der skal være ens leder for den næste periode. Det er så alvorligt, at man vil afskære nogen fra at deltage i dette ved at stille op, at jeg synes, det er et deprimerende resultat, der er kommet ud af denne lovgivning.

Tyroll (VS):

Jeg skal ikke forlænge debatten så meget, men blot komme med en stemmeforklaring, da vi jo ikke er betænkingsberettigede.

Hvad angår venstres, de konservatives og fremskridtspartiets ændringsforslag, undrer det os selvfølgelig ikke, at de reaktionære partier på højrefløjen stiller dette ændringsforslag og altså vil forhindre, at indvandrerne får en adgang til at afgive stemme og deltage ved kommunalvalg.

Jeg skal ikke uddybe vores egen holdning mere. Vi har jo fremlagt vores buket af forslag, der vedrører indvandrerens forhold, herunder altså også spørgsmålet om deres valgret, og det er helt klart, at vi stemmer imod det fremtalte ændringsforslag.

Dernæst kan jeg sige, at vi faktisk stemmer for resten af ændringsforslagene. Vi stemmer for de ændringsforslag, der drejer sig om at løse problemerne for dem, der flytter op til valget, så de får mulighed for at deltage i kommunalvalg.

Vi stemmer ligeledes for, at der gives partierne mulighed for at vælge en sideordnet opstilling ved kommunalvalgene.

Endelig stemmer vi for, at man ikke gennem skærpede krav til stillerlisterne gør det vanskeligere for de forskellige bevægelser, der vil deltage i kommunalvalgene, at deltage.

Da jeg kunne forstå, at det radikale venstre vil tage nogle ting op i udvalget imellem anden og tredje behandling, og da jeg kunne forstå på fremskridtspartiets ordfører, at man i fremskridtspartiet mente, der var afsat for få midler til at løse informationsproblemer m.m. i forbindelse med indvandrerens ad-

[Tyrol]

gang til at deltage i kommunalvalgene, skulle der næsten være mulighed for at stable et flertal på benene for at sikre tilstrækkelige midler til dette formål. Derfor synes jeg, bl. a. socialdemokratiet skulle prøve at se, om man ikke kunne komme lidt videre end det, der er foreslået.

Endelig kan jeg sige om helheden i lovforslaget, at vi altså er kraftigt imod de dele, der drejer sig om stillerlisterne og mulighederne for øgede krav, men da vi mener, det er absolut vigtigt, at indvandrerne får mulighed for at deltage i kommunalvalgene, vil vi stemme for lovforslaget ved den endelige afstemning ved tredje behandling.

Flygaard (DR):

Retsforbundet kan ikke stemme for ændringsforslag nr. 1, men kan stemme for alle de efterfølgende ændringsforslag. Retsforbundet lægger afgørende vægt på, at man på et hvilket som helst tidspunkt har mulighed for at afgive sin stemme til kommunalvalget, således at man ikke under nogen form vil komme i klemme.

Vi lægger også afgørende vægt på, at der ikke finder nogen forringelse sted af den nuværende lovgivning, og vi finder det rimeligt, at der gives mulighed for, men ingen pligt til, at foretage en sideordnet opstilling. Retsforbundet har ikke på nuværende tidspunkt taget stilling til, hvorledes vi vil forholde os ved den endelige afstemning ved tredje behandling, men ser hen til et fortsat udvalgsarbejde.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Som ordfører for fremskridtspartiet skal jeg kort meddele, at fremskridtspartiet også vil stemme for ændringsforslag nr. 2, stillet af det radikale venstre m. fl., idet også vi finder det urimeligt, at der er en 18 dages frist, hvor vælgerne, der eventuelt flytter, helt mister deres valgret.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Da jeg ikke har andre synspunkter at føre frem med hensyn til det rigtige og ønskelige i, at indvandrere med mindst tre års fast bopæl i Danmark har valgret ved kommunale valg, end dem, jeg førte frem ved førstebe-

handlingen, ser jeg ikke grund til at forlænge diskussionen.

I anledning af hr. Flemming Jensens bemærkninger om eventuel tolkebistand i forbindelse med det kommunale arbejde kan jeg sige, at jeg fortsat er af den opfattelse, at det næppe i praksis vil forekomme, at indvandrere, der ikke i rimelig grad behersker det danske sprog, vælges som medlemmer af en kommunalbestyrelse eller af et amtsråd, og at problemet derfor efter al sandsynlighed er af teoretisk art.

Hr. Bundgaard Nielsen spurgte mig, om medlemmer af udenlandske ambassader ved lovændringen vil få stemmeret. Jeg må i første omgang give det svar, at det er en fast regel

Formanden:

Jeg håber ikke, medlemmerne tager mig det ilde op, når jeg siger, at det for dem af os, der var her i sidste uge og hørte, med hvilken opmærksomhed man fulgte forhandlingerne, er en hård overgang.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg må i første omgang give det svar, at det er en fast regel, at ambassademedarbejdere med diplomatstatus ikke deltager i afgørelser af politisk art i opholdslandet. Men jeg skal meget gerne sørge for, at jeg kan give et mere præcist svar, når nu udvalget om føje tid træder sammen igen.

Må jeg så sige i anledning af de bemærkninger, der er faldet om oplysningsvirksomhed, at det, det drejer sig om, er at nå ud til maksimalt ca. 35.000 mennesker. Det forestiller man sig skal ske ved en brochure, der oplyser om den fremgangsmåde, der bruges i forbindelse med afstemninger, og ikke ved en almindelig oplysningskampagne om de forskellige listers eller partiers politiske opfattelse og politiske mål i den kommende byråds- eller amtsrådsperiode.

Det er klart, som jeg også har gjort opmærksom på, at det nødvendigvis må suppleres med særlige oplysninger i TV, radio og presse plus den oplysningsvirksomhed, som partierne helt naturligt udøver i forbindelse med kommunale valg. Jeg tror derfor ikke, der er tale om en pauver indsats; jeg tror, der er tale om en oplysningsvirksomhed, der

[Indenrigsministeren]

vil være tilstrækkelig til at klare det oplysningsproblem, der er.

I anledning af de bemærkninger, der er faldet fra hr. Dræbye og andre om de 18 dage, hvor man ikke vil være i stand til at stemme, såfremt man er flyttet inden for den periode forud for valgdagen, må jeg sige, at jeg har vanskeligt ved at forestille mig, at hr. Dræbye kan have ret i sin opfattelse: at det vil være i strid med grundloven. I den forbindelse vil jeg gerne erindre om, at de valgeregler, vi har i dag, har en tilsvarende regel, men at der dér kun er tale om 14 dage, og hvis 18 dage er forkert og i strid med grundloven, må 14 dage også være det. Men det er den regel, man af tekniske og praktiske grunde har haft, og den nye 18 dages regel er også en regel, der ikke er politisk ønsket, men som er foreslået af tekniske og praktiske grunde.

Til slut skal jeg oplyse, at jeg i dag er blevet gjort opmærksom på, at der er behov for enkelte tekniske ændringer i valglovsforslaget, som jeg vil orientere udvalget om i det samråd, der finder sted efter sagens behandling her i salen.

Dræbye (RV):

Jeg skal lige kort tilføje en bemærkning til justitsministeren

Formanden:

Undskyld, var det ikke til indenrigsministeren, som havde ordet?

Dræbye (RV):

Undskyld, til indenrigsministeren. Det, der er det afgørende i sagen, er, at der ikke er tale om, at det ikke er praktisk muligt at give valgret i hvert fald ned til 5 dage, før man flytter, i den kommune, man flytter til. Det, der er tale om, er, at man alene af hensyn til, at man ikke vil gennemføre en manuel ajourføring af valglisterne, begrænser valgretten i de tretten dage. Der er i øvrigt ikke noget, der taler imod, at man også uden praktiske begrænsninger kunne fastholde en valgret for de resterende fem dage i den kommune, man flytter fra.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1
forkastedes, idet 51 stemte for, 89 imod.

Ændringsforslag nr. 2
forkastedes, idet 50 stemte for, 92 imod.

Ændringsforslag nr. 3
forkastedes, idet 50 stemte for, 92 imod.

Ændringsforslag nr. 4
forkastedes, idet 41 stemte for, 101 imod.

Ændringsforslag nr. 5-10 og ændringsforslag nr. 12 betragtedes som bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 4.

Ændringsforslag nr. 11
forkastedes uden afstemning.

§§ 1 og 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om et hovedstadsråd.

(Lovforslag nr. L 17. Fremsat 9/10 80. Første behandling 16/10 80. Betænkning 26/2 81).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene samt spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.